

Předmět jako „cíl“

Slovo předmět významově poukazuje jednak svou předponou na jakési pořadí (nejčastěji prostorové, ale potenciálně i hodnotové), hlavním kořenem pak na „metání“, tj. házení; předmětem je tedy něco před-hozeného, před-meteného, před-mítnutého. Z toho je zřejmé, že rozhodující je (či původně byla) ona aktivita, která představuje nějaké spění někam, zaměřenost někam, zacílenost někam – a přitom zatím ponechává či pozůstává nevyjasněno, „kam“ resp. „na co“ nebo „k čemu“. V běžném užití tohoto termínu ovšem došlo k významovému posunu směrem od akce či aktivity k onomu původně druhotnému či druhořadému „cíli“, který na sebe bere jakoby veškerou tíhu významu – a zároveň jakýmsi neujasněným, ale předsudečným vydělením či oddělením „předmětu“ od akce „před-mítání“ sugeruje ničím nepodloženou samostatnost „předmětu“ jakožto něčeho, co na aktivitě „před-mítání“ zůstává nezávislé. Když ovšem přezkoumáme do detailů samu strukturu „mínění předmětu“, tedy oně zaměřenosti k něčemu, o čem pak mluvíme jako o „předmětu“, ukazuje se nade vší pochybnost, že jsme to (jako subjekt) „my“ sami, kdo se nejen na onen „předmět“ soustřeďuje a zaměřuje, ale že to jsme především právě také my, kdo na základě různých a původně často až chaotických informací onen „cíl“, jímž je soustředěnost na předmět, vlastně formujeme, konstruujeme, vytváříme. Naproti tomu to, co eventuálně můžeme shledávat jako něco, co na našem soustředování a zaměřování (a tedy i formování či konstruování) „předmětu“ neodvislé vskutku jest a eventuelně i nadále zůstává, vůbec nemusí být „předmětem“ v onom tvrdě ontologickém smyslu, tj. nemusí to vůbec být předmětná skutečnost, „realita“, ztotožnitelná s nějakou osamocenou, mrtvou „věcí“, tedy žádná pouhá (nebo ryzí) „předmětnost“, „předmětná skutečnost“ (která je prosta všeho nitra a vší nepředmětnosti).

(Písek, 141030-2.)